

References:

1. Акоп'янц Н. М. (2023). Використання ChatGPT в процесі вивчення англійської мови: переваги та можливості. Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства, (1),69–72.
2. Брутман А., Наумчук Т. Штучний інтелект на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням у закладах вищої освіти. Сучасні дослідження з іноземної філології. 2023. № 1(23). С. 211–219. DOI: 10.32782/2617-3921.2023.23.211-219.
3. Романишин І. М., Чухно Т. В., Фийса Н. В. Трансформація методів навчання й викладання англійської мови у вищій школі: використання штучного інтелекту, аналіз впливу, перспективи. Академічні візії. 2023. Вип. 24. DOI: 10.5281/zenodo.10023920
4. Kong S. C., Cheung W. M. Y., Zhang G. Evaluation of an artificial intelligence literacy course for university students with diverse study backgrounds. Computers and Education: Artificial Intelligence. 2021.Vol. 2. Article 100026

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-546-7-23>

ОСВІТА І НАУКА У ФІЗИЧНІЙ ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНІЙ МЕДИЦИНІ: ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ

Кініс А. Г.

*асистент кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини
та фізичного виховання,
Одеський національний медичний університет,
лікар фізичної та реабілітаційної медицини,
КНП «Міська лікарня №8» ОМР
м. Одеса, Україна*

Вступ. Фізична та реабілітаційна медицина в Україні стрімко розвивається у відповідь на зростання кількості пацієнтів серед військового та цивільного контингенту, що потребують доказової комплексної реабілітаційної допомоги [1, 8]. Фізична та реабілітаційна медицина в умовах повномасштабного вторгнення є однією з стратегічно важливих галузей медицини [9]. Водночас варто відзначити, що якість надання реабілітаційної допомоги залежить не тільки від рівня підготовки лікарів фізичної та реабілітаційної медицини, а й від підготовки наукових кадрів [6].

Актуальність. В умовах повномасштабного вторгнення система охорони здоров'я України постійно перебуває в стані трансформації та постійно постає перед викликами і галузь фізичної реабілітації не є виключенням [9]. Швидкий ріст кількості осіб, з бойовими та небойовими травмами зумовлює нагальну потребу не лише в розвитку матеріально-технічного оснащення закладів охорони здоров'я, але й у підготовці висококваліфікованих фахівців фізичної та реабілітаційної медицини та розвитку наукового потенціалу галузі [5].

В умовах постійного перенавантаження саме підготовка кваліфікованих фахівців, здатних керувати мультидисциплінарними командами визначає ефективність реабілітаційного процесу. Актуальним питанням постає обмеження у розвитку наукового потенціалу у галузі фізичної та реабілітаційної медицини. Наявна система підготовки наукових кадрів не дозволяє практикуючим лікарям фізичної та реабілітаційної медицини виконувати дисертаційні дослідження без вступу до аспірантури, навіть при умові, що лікарі є викладачами профільних кафедр вищих медичних закладів [6]. Це суттєво знижує темпи розвитку наукових шкіл, обмежує можливість впровадження нових методик у практику та негативно впливає на строки відновлення військовослужбовців та цивільних осіб, які постраждали від збройної агресії [2, 3].

Пошук можливих рішень є не лише професійним завданням, але й стратегічною необхідністю, яка дозволить максимально швидко впроваджувати інноваційні методики задля відновлення військового та цивільного контингенту, що постраждало від повномасштабного вторгнення[8].

Мета. Вивчити та висвітлити стан підготовки наукових кадрів у галузі фізичної та реабілітаційної медицини в умовах повномасштабного військового вторгнення.

Методи. Аналітичний та порівняльний аналіз підготовки наукових кадрів у галузі фізичної та реабілітаційної медицини. Огляд нормативно-правових документів України, освітніх стандартів та міжнародних рекомендацій. Аналіз статистичних даних від національної служби здоров'я України

Результати. Підготовка лікарів фізичної та реабілітаційної медицини в Україні перебуває на етапі активного розвитку та формування у відповідності до викликів сьогодення, але має низько нагальних викликів та потреб [6]. Кількість лікарів фізичної та реабілітаційної медицини, а також фахівців у галузі реабілітації є недостатньою для покриття реальних потреб населення держави, яка перебуває у стані повномасштабного збройного конфлікту. Практикуючі лікарі фізичної та реабілітаційної медицини позбавлені можливості виконання дисертаційних робіт без вступу до аспірантуру, що створює бар'єр для розвитку наукового потенціалу та впровадження інноваційних методик в індивідуальні програми реабілітації військових

та цивільних. Фінансове навантаження є додатковим стримуючим фактором, адже значна частина практикуючих лікарів фізичної та реабілітаційної медицини не можуть дозволити собі навчання в аспірантурі на заочній основі [5]. Як результат, кількість молодих вчених зменшується і гальмується розвиток наукових напрямків роботи, що в умовах повномасштабного вторгнення є особливо критичним, адже країна гостро потребує нових доказових підходів до реабілітаційного лікування, швидкої адаптації міжнародних стандартів та продовженні розвитку власної наукової школи у галузі фізичної та реабілітаційної медицини. Така ситуація послаблює кадровий потенціал і створює ризики відставання України від світових лідерів у галузі фізичної та реабілітаційної медицини [9].

Провідну роль у підготовці кадрів в Україні відіграють вищі навчальні заклади, проте для ефективного розвитку наукових досліджень в Україні бракує сучасної симуляційної бази [4]. Практикуючі лікарі фізичної та реабілітаційної медицини, що не мають статусу науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів, стикаються з бар'єрами у поширенні результатів власної клінічної роботи та впровадженні інноваційних методів реабілітації. Як наслідок, значна частина практичного досвіду залишається на рівні окремих установ і не перетворюється на загальнодоступний науковий чи методичний ресурс. Така ситуація створює умови для дублювання наукових робіт, уповільнює формування єдиної доказової бази та знижує міжнародну пізнаваність українських досліджень [8]. Як результат втрачається можливість інтеграції значної частини інноваційних рішень у галузі реабілітації у світовий.

Подолання проблеми можливе завдяки комплексним заходам. Необхідно створити гнучкий механізм, що дозволить поєднання клінічної практики з науковою діяльністю. Важливим є запровадження альтернативних форм підготовки та захисту дисертаційних робіт для практикуючих лікарів фізичної та реабілітаційної медицини. Зниження фінансового навантаження при вступі на заочну аспірантуру дозволить більшій кількості «лікарів-практиків» долучатися до наукової діяльності, поєднуючи клінічну роботу з дослідницькою.

Висновки. Підготовка наукових кадрів у галузі фізичної та реабілітаційної медицини в умовах повномасштабного вторгнення має стратегічне значення для України. Адже саме розвиток науки у цій сфері дозволить надавати ефективну, доказову та комплексну реабілітаційну допомогу військовому та цивільному контингенту. Формування потужного кадрового потенціалу серед лікарів, які щодня стикаються з наслідками повномасштабного вторгнення є передумовою створення потужних наукових шкіл, здатних розробляти та запроваджувати інноваційні методики реабілітаційної допомоги. Без системної підготовки та підтримки молодих науковців існує ризик збереження наукового потенціалу галузі і зниження міжнародної пізнаваності

української науки у сфері фізичної та реабілітаційної медицини. Подолання існуючих проблем можливе завдяки комплексним рішенням, серед яких можливість розвитку гнучких форм наукової підготовки фахівців фізичної та реабілітаційної медицини.

Література:

1. Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» від 03.12.2020 № 1053-IX.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1077 «Про затвердження Порядку організації надання реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я».
3. Наказ МОЗ України від 08.04.2022 № 634 «Про затвердження Порядку розроблення, впровадження та виконання індивідуальної програми реабілітації у сфері охорони здоров'я».
4. Міністерство охорони здоров'я України. Наказ МОЗ України від 28.02.2020 № 587 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги за спеціальністю “Фізична та реабілітаційна медицина”». Київ: МОЗ України, 2020.
5. Національна служба здоров'я України. Реабілітаційна допомога у Програмі медичних гарантій: аналітичний звіт. Київ: НСЗУ, 2024.
6. Михальчук В. М., Пожевілов А. А. Реабілітаційна допомога у Програмі медичних гарантій та проблеми її кадрового забезпечення. Лікарська справа. 2024. № 3 (1). С. 45–52.
7. UEMS PRM Section & Board. European Training Requirements in Physical and Rehabilitation Medicine. Brussels: UEMS, 2021. 37 p.
8. World Health Organization. Rehabilitation 2030: A Call for Action. Geneva: WHO, 2017. 22 p.
9. Міністерство охорони здоров'я України. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України за 2023 рік. Київ: МОЗ України, 2024. 240 с.